

FØLELSESKALD: Mannen (32) forteller om livet helt uten empati. Han har scoret 38 av 40 poeng i en anerkjent psykopatundersøkelse.

Småbarnsfar forteller: Mitt liv som psykopat

– Jeg kommer aldri til å elske noen.

Av Marie Moen Kingsrød, Jan Petter Lynau 10. januar 2015

Småbarnsfarene i trettiårene fra Østlandet er klar og tydelig når han sier det:

– Det er én ting jeg frykter, og det er ensomheten. Men det er det samme om relasjonen er falsk, så lenge jeg har noen rundt meg. Jeg kommer aldri til å elske noen.

«Erik» er diagnostisert med dyssosial personlighetsforstyrrelse. Han har sterke psykopatiske trekk. I journalen hans, som VG har fått tilgang til, skriver psykologspesialisten følgende om «Erik»:

«Personlighetstesting viser en profil med vekt på aggressive reaksjonsmønstre og betydelig egofremmed fungering.»

Han var bare åtte år gammel da klasselæreren slo alarm:

«Klasselærer beskriver at han «sluknet» i 2. klasse. Det beskrives videre at han hadde vanskelig for å se situasjoner fra andres perspektiv (...) Han gir ikke uttrykk for samvittighetskvaler etter gale handlinger.» står det i journalen.

Siden første telefonsamtale med VG fremstår «Erik» som en usedvanlig hyggelig mann. Han føles veldig trygg, varm, selvsikker og imøtekommende.

Full kontroll

Han gir oss et fast håndtrykk da vi møtes. Han virker ikke preget av at han snart skal utlevere seg selv. Han har full kontroll. Det er «Erik» som styrer samtalen. Han forteller om julepynt og at han skal hente sønnen etterpå. Praten flyter lett.

Men det er ikke slik «Erik» egentlig er. Det er uaktuelt for ham å avsløre overfor noen av sine nærmeste hvem han egentlig er.

Det er hyggelig å møte «Erik». Så begynner han å fortelle hvordan han «skanner» dem han blir kjent med. Han lar dem prate om seg selv først, og gir inntrykk av at han er en sympatisk lytter. Slik åpner folk seg for ham, forteller han. Og da begynner han å se etter personens svakheter. Når han finner svakheter, kan han begynne å manipulere. Slik får han det alltid slik han vil, betror han oss.

Småbarnsfarene har fått 38 av 40 poeng på den anerkjente psykopatundersøkelsen «The Hare Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R)». Dersom man får en score på over 30 på denne testen, kan man diagnostiseres som en psykopat i USA. Det eneste punktet han ikke scoret på var om han hadde interesse av å være utro.

«Erik» sier selv han oppfatter seg som en psykopat, men at han har vansker for å avfinne seg med det.

– Jeg synes det er vanskelig å si at jeg er en av dem. Man kjenner seg jo gjerne psykopater ved at de er svært usympatiske, sier han.

Ifølge ham selv, og psykologspesialisten hans, er det barndommen som har preget ham og ført til at han har endret personlighet. Han vokste opp i et hjem der alkohol og vold var dagligdags. Også moren hans skal ha hatt psykopatiske trekk, ifølge småbarnsfarene.

– Følelseløsheten og mangelen på empati kom som et resultat av en overlevelsesmekanisme, sier han.

Smugleste dagbok

«Erik» er tilsynelatende helt normal: Han har små barn. Han er ansatt i en ledende stilling. Han er akkurat i ferd med å bryte ut av et forhold som gikk skeis.

Han forteller om samboeren sin. Det var gjennom henne at han klarte å innse at han har tydelige psykopatiske trekk. Han pleier egentlig ikke å bry seg om hva andre mener, tenker eller prater om. Likevel – etter flere måneder med krangling med samboeren – falt han for fristelsen å smuglelese dagboken til sin kjære. Det var da han innså hvem han er.

– Boken handlet bare om meg. Hvor aggressiv jeg er. Hvor nedlatende jeg er mot henne. Hvordan jeg hele tiden skal ha rett. Jeg vet, og ser, at jeg er en psykopat. Tegnene passer jo overens med hvordan jeg er. Men samtidig føles det jeg gjør så rett. Jeg klarer alltid å rasjonalisere det jeg har gjort. Jeg vil ikke være ond, men jeg har jo rett.

– *Hva hvis du har feil, da?*

– Det skjer ikke. I mitt hode har jeg aldri feil.

Har slått

Upregret forklarer han at han ved noen anledninger har vært voldelig mot samboeren. En gang har han slått henne, andre ganger har han holdt henne fast.

«Erik» prøver å uskadeliggjøre alle de alvorlige tingene han gjør.

Småbarnsfarene bruker mye kroppsspråk når han prater. Beveger hendene. Han er flink til å prate for seg. «Erik» sier det er et talent, og at det virker manipulerende. Han har aldri vært på et jobbintervju uten å få jobben, sier han.

– Jeg synes det er ubehagelig at jeg har den typen voldelig atferd, og jeg skulle gjerne ikke hatt den. Men kroppen min eier ikke anger. Det er ingenting som gnager på meg.

– *Har du ikke dårlig samvittighet for at du slo henne?*

– Jeg tror jeg aldri har hatt dårlig samvittighet. Har du gjort noe galt skal du liksom angre. Men jeg vrir det til at det er noe jeg hadde god grunn til å gjøre. Jeg har aldri vært borti en situasjon jeg ikke har klart å rettferdiggjøre. Hun burde jo for eksempel ikke plaget meg når jeg var irritert, derfor var det greit at jeg slo.

HAR SLÅTT: «Erik» forteller at han ved noen anledninger har vært voldelig mot samboeren.

Han forklarer at han skulle ønske at han kunne si at det svartnet for ham da han slo henne. Da hadde det blitt lettere å forsvare handlingen. Sannheten var at det føltes riktig for ham å slå, og det føles fortsatt riktig, forteller han.

– Jeg hadde ikke blackout, og var helt kalkulert da jeg gjorde det. Jeg var klar over hva jeg gjorde.

Kjenner ikke kjærlighetssorg

Samboeren har fått nok. «Erik» sier at hun gråter. Hun er lei seg og såret. Hun har kjærlighetssorg. Men ikke han.

– Jeg bryr meg ikke. Det eneste er at det er litt mye styr å flytte ut.

– *Hva tenker du når hun gråter?*

– Da trøster jeg, viser masse empati. Men det er jo selvfølgelig falskt. Hvis jeg holder på med noe annet, og noen begynner å gråte, blir jeg irritert fordi de forstyrrer meg.

– *Gråter du?*

– Jeg har klart å presse frem et par tårer noen ganger når det har vært forventet.

På spørsmål om hvor langt han kunne gått i en diskusjon eller uenighet, sier han følgende:

– For å være helt ærlig; I riktig situasjon kunne jeg nok tatt livet av noen. Jeg burde ikke vært sint engang.

«Erik» har en kriminell bakgrunn. Nå mener han at han har lagt den kriminelle delen av livet bak seg. Men han kan alltid bli sint. Han kan fortsatt bli voldelig, medgir han.

Han har god kontakt med barna sine, og er sammen med dem regelmessig. Men heller ikke overfor sine aller nærmeste klarer han å vise følelser.

– Jeg vet jeg burde ha dårlig samvittighet for det, men jeg ofrer ikke barna mine en tanke med mindre de sitter ved siden av meg. Det er herlig med barn, men så irriterende de kan være! Jeg har større tålmodighet med barna mine enn med andre, men har ikke empati av den grunn. Jeg kan emulere empati, men jeg har det jo egentlig ikke.

Ikke farsfølelse

På spørsmål om det betyr mye for ham å ha kontakt med ungene, svarer han konsekvent nei.

Den sterke farsfølelsen har han aldri hatt. Da hans første barn ble født var han mest opptatt av å komme seg hjem fra sykehuset fortest mulig.

– Jeg hadde klart meg helt fint uten dem. Eneste problemet er at jeg har behov for å oppleve nærhet, slik at jeg ikke føler meg ensom – men det må gjerne være falskt; det bryr meg ikke.

– *Hva hadde du følt om det hadde skjedd noe alvorlig med noen av barna dine?*

– Det vet jeg ikke. Jeg har ikke vært i den situasjonen.

– *Men noen andre, da? Hvis for eksempel en nær dør – hvordan reagerer du da?*

– Ja, det har jo skjedd. Huff, det var jo trist, tenker jeg vel da, i noen sekunder.

Han fortsetter:

– Så tenker jeg: Har jeg arvet noe etter dem?

Han begynner å le.

– Absurd

– *Hvorfor ler du?*

– Jeg hører hvor absurd det er når jeg sier det. Det er en ting å tenke det, men det er en annen ting å si det. Herregud, det er absurd! Jeg burde jo vært flau.

Det er første gang «Erik» blir preget av samtalen. Han sier han blir svett i hendene, men han utstråler ingen nervøsitet.

«Erik» forklarer at han alltid har likt å se på film. Noen ganger kan han se på filmer han blir litt berørt av. Det liker han. Det er det nærmeste «Erik» kommer slike følelser.

– Da kan jeg merke en liten klump i halsen. Jeg vil heller være dum og ha følelser enn å være den jeg er nå og smart, sier han.

– *Hvem er du, da?*

«Erik» blir stille for første gang. Han rister på hodet.

– Akkurat nå tenker jeg gjennom alle filmkarakterene jeg har sett. Jeg pleier å hente personligheten min derfra.

Han fortsetter:

– Nei, jeg vet ikke hvem jeg er. Og jeg vet ikke hvem jeg vil være.

Ikke ondskap

Han vil gjerne formidle at psykopater ikke handler i ren ondskap. Han kunne ønske han kunne gjøre noe med følesløsheten. Men ifølge ham selv finnes det ikke dokumentert behandling.

Dette leser vi i journalen hans:

«Han har vært gjennom ulike typer behandling og medisinerings uten endring av funksjonsnivå».

«Erik» vet ikke hvordan fremtiden vil bli. Han sier at han tror han er den samme om 10, 20 og 30 år. Han ser ingen annen løsning. Men han liker ikke livet som psykopat.

– *Men hvordan skal man forholde seg til psykopater?*

– Jeg skulle ønske jeg kunne si noe annet, men jeg tror det eneste jeg kan si er: LØP! Kom deg vekk.

Dette kjennetegner en psykopat:

- Flertallet av kjennetegnene må foreligge for at atferden skal kunne regnes som tilstedeværende.
- Overfladisk sjarm, eventuelt glatthet
- Selvsentrert, eventuelt storhetsideer om egen verdi
- Kjedsomhet, stadig behov for nye impulser
- Uttalt løgnaktighet, eventuelt bedrageri
- Bløffing, manipulasjon
- Manglende skyldfølelse og anger
- Grunne følelser
- Ufølsomhet; manglende innlevelsessevne i andres situasjon/verden
- Snylting på andre, eventuelt utnyttelse av andre
- Oppfarenehet, lav aggresjonskontroll
- Promiskuøs seksuell atferd
- Atferdsproblemer allerede før 12-årsalder
- Urealistiske planer for fremtiden
- Impulsivitet
- Uansvarlig foreldreatferd hvis personen har barn
- Hyppige ekteskap/samboerforhold
- Ungdomskriminalitet før 15-årsalder
- Bryting av prøvetid; gjentagelse av ulovlige handlinger som er domfelte
- Ulike typer lovbrudd (f.eks. narkotika, frihetsberøvelse, seksuelle overgrep, vold)

Kilde: Store medisinske leksikon

Ekspert: Minst 50 000 psykopater i Norge

Det er tusenvis av psykopater i Norge. Men det finnes ingen behandling eller medisin.

Norsk psykologforening anslår at det er minst 50 000 nordmenn som er psykopater.

Svenn Torgersen, professor i psykologi og ekspert på personlighetsforstyrrelser, tror det kan være dobbelt som mange; 100 000 nordmenn, som har psykopatiske trekk.

Psykolog Peder C. Bryhn Nørbech har betydelig klinisk erfaring og har skrevet flere artikler om personlighetsforstyrrelser.

OVERLEGE: – Til tross for at mange trolig er psykopater, finnes det ingen behandling eller medisin, sier psykiatriekspert Randi Rosenqvist Karin Beate Nøsterud

VG har presentert historien «Erik» forteller i VG overfor Nørbech. Han mener at alle psykopater har det slik som «Erik» - de blir ikke født psykopat, men blir det på grunn av for eksempel en traumatisk oppvekst.

– Utviklingen av psykopati kan best forklares i samspillet mellom visse genetiske disposisjoner og gjentatte erfaringer med svik, omsorgssvikt og mishandling gjennom oppveksten, sier Nørbech.

– Det er klart det er vanskelig å behandle personer som ikke føler skyld, men tvert i mot anser seg berettiget til å la sitt hat og sin forakt gå utover andre. Dessuten er psykopatiske personer ofte svært mistroiske til andre. Det er derfor sjelden at mennesker med denne typen problematikk oppsøker behandling, sier Nørbech til VG.

Han tror at de fleste psykopater i løpet av livet kjenner på egen usikkerhet.

– Antagelig har de øyeblikk eller perioder hvor de undrer seg over hvem de har blitt eller hva som driver dem. De lurer kanskje på hvorfor de ikke føler savn eller glede på andres vegne. Mange kjenner en grunnleggende tomhet og opplever at livet er meningsløst, sier psykologen.

– Men hvor skjuler psykopatene seg?

Overalt, ifølge ekspertene. Men psykiatriekspert og overlege Randi Rosenqvist sier det er enkelte ting som kjennetegner den typiske psykopaten.

– De mislykkede psykopatene sitter i fengsel. De vellykkede er ute blant oss, og kan komme ganske høyt opp i samfunnet. De er ofte ledere, sier Rosenqvist til VG.

Hun forklarer at det må skilles mellom de som har psykopatiske trekk og de som er psykopater.

– Veldig mange har noen psykopatiske trekk – men hvordan slår dette ut? De som kan gå innenfor diagnosen psykopati lar gjerningene sine gå utover andre. Det behøver ikke nødvendigvis en med noen få psykopatiske trekk gjøre, sier Rosenqvist.

Det eneste hun anbefaler for de som har en relasjon til en med mange psykopatiske trekk er å stikke av.

Relaterte artikler:

- [Når mamma er psykopat](#)
- [Slik er den kvinnelige psykopaten](#)
- [Ekspertenes råd mot psykopater](#)

Gi oss tilbakemelding på denne artikkelen

Anbefal < 9

Tweet < 6

G+1 < 1

Forrige sak: [Giske mot Ap-toppen](#)

Neste sak: [Typisk norsk å være frisk](#)

Lørdag 10. januar 2015

- [Gå til dagens utgave](#)
- [Se alle utgaver](#)

[Småbarnsfar forteller: Mitt liv som psykopat](#)

[– Jeg kommer aldri til å elske noen.](#)

Anbefalt